

Οικουμενικός Πατριάρχης: Αγωνιζόμαστε να διασώσουμε την Ορθοδοξία από την μετατροπή της σε “συνομοσπονδία” κρατικών Εκκλησιών

[Πατριαρχεία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος κήρυξε την έναρξη των εργασιών Θεολογικού Συνεδρίου στην Χαλκηδόνα για τον Άγιο Γεννάδιο Σχολάριο.

Τις εργασίες του Διεθνούς Θεολογικού Συνεδρίου με θέμα “**Άγιος Γεννάδιος Σχολάριος - Μεταξύ Ανατολής και Δύσης**”, κήρυξε ο Οικουμενικός Πατριάρχης **κ.κ. Βαρθολομαίος**, παρουσία Ιεραρχών του Θρόνου, κληρικών, Πανεπιστημιακών Καθηγητών και φοιτητών. Το Συνέδριο, που πραγματοποιείται στη Χαλκηδόνα, συνδιοργανώνεται από την Ιερά Μητρόπολη Χαλκηδόνας και τον Τομέα Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου

Θεσσαλονίκης.

“Σπουδαίος εκπρόσωπος της της βυζαντινής λογιόσύνης”

Στην ομιλία του, ο Παναγιώτατος, επεσήμανε, μεταξύ άλλων, αναφορικά με την προσωπικότητα του **Πατριάρχου Αγίου Γενναδίου Σχολαρίου**:

“Ο Οικουμενικός Θρόνος σεμνύνεται διά τον Κυρηναίον του Γένους, εν καιρώ πειρασμού και κλύδωνος, Πατριάρχην Άγιον Γεννάδιον Β΄, ο οποίος έθεσε τας βάσεις διά την επιβίωσιν του Γένους και την διάσωσιν της πνευματικής και πολιτισμικής ταυτότητός του μετά την Άλωσιν. Ο Γεννάδιος Σχολάριος υπήρξε μία πολυσχιδής και χαρισματική προσωπικότης, πρωταγωνιστής εις τα εκκλησιαστικά, πολιτικά, πολιτιστικά δρώμενα και εις τας θεολογικάς και φιλοσοφικάς συζητήσεις της εποχής του. Λάβαρόν του υπήρξε η αλήθεια της Ορθοδόξου πίστεως, της οποίας υπερημύνη σθεναρώς τόσον έναντι της σοβούσης τότε λατινικής επιβολής, όσον και έναντι της νέας κυριάρχου πολιτικής και θρησκευτικής επιβολής.

Σπουδαίος εκπρόσωπος της βυζαντινής λογιόσύνης, μελετητής της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας, θαυμαστής του Αριστοτέλους και αντίπαλος του πλατωνίζοντος Γεωργίου Γεμιστού Πλήθωνος, μύστης της Πατερικής σοφίας, συγγραφεύς σημαντικών δογματικών, εξηγητικών, αντιρρητικών και άλλων αξιολόγων θεολογικών έργων, επίσημος θεολόγος και ιεροκήρυξ της αυτοκρατορικής Αυλής, -«ην διδάσκων εν τω τρικλίνω του Βασιλέως κατά Παρασκευήν εκάστην, παρούσης της Συγκλήτου και πάσης της Πόλεως τον λόγον

του Θεού»-, λατινομαθής και γνώστης του Ακινάτου Θωμά, περιζήτητος διδάσκαλος και νομικός, έχαιρε μεγάλης εκτιμήσεως μεταξύ των συγχρόνων του. Γραμματεύς και Σύμβουλος του Αυτοκράτορος Ιωάννου Η΄ Παλαιολόγου, τον συνώδευσε εις την Σύνοδο Φερράρας/Φλωρεντίας. Ενωτικός αρχικώς, εν συνεχεία όμως, τη επιρροή του Μητροπολίτου Εφέσου Μάρκου του Ευγενικού, ήλλαξε παράταξιν, αγωνισθείς μετά ενθέου ζήλου διά την υπεράσπισιν της Ορθοδοξίας και εναντίον του ψευδεπιγράφου Ενωτισμού.”

“Το Οικουμενικό Πατριαρχείο αγωνίζεται να διασώσει την Ορθοδοξία”

Σε άλλο σημείο της ομιλίας του ο Παναγιώτατος τόνισε:

“Το Πατριαρχείο, το οποίο κατέβαλε διά την καταλυτική προσφοράν του εις το Γένος των Ορθοδόξων βαρύτατον τίμημα, ενώ συχνάκις λησμονείται αυτή η προσφορά του και αυτό το τίμημα, παρέμεινε και παραμένει υπερεθνικόν. Δεν υπηρέτησε ποτέ τον εθνικισμόν, τον οποίον εθεωρεί και θεωρεί αλλοτριώσιν της καθολικότητος της Εκκλησίας. Δυστυχώς, εις τον Ορθόδοξον χώρον, παρά την Συνοδικήν καταδίκην αυτού ως αιρέσεως, ο εθνοφυλετισμός συνεχίζει να είναι μόνιμος πειρασμός και «αγκάθι» εις τας σχέσεις των Ορθοδόξων Εκκλησιών. Αι συνεχιζόμεναι τριβαί μεταξύ των Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, τα δυσεπίλυτα προβλήματα της Ορθοδόξου Διασποράς, και, εσχάτως, η εργαλειοποίησις της Θείας Ευχαριστίας από την Ρωσικήν Εκκλησίαν και η μετατροπή της εις μέσον ασκήσεως εκκλησιαστικής πολιτικής εις την περίπτωσιν του Ουκρανικού Αυτοκεφάλου, αποκαλύπτουν του λόγου το αληθές.

Ο άγιος Περγάμου χαρακτηρίζει τον εθνοφυλετισμόν ως «τον μέγαν κίνδυνον για την ενότητα της Ορθοδοξίας» και εξαίρει την στάσιν του Οικουμενικού Πατριαρχείου εις το σημείον αυτό και την ουσιαστικήν αποστολήν του εις το παρόν και το μέλλον ως υπερεθνικού Κέντρου. Γράφει ο ιερώτατος αδελφός: «Χωρίς το Οικουμενικό Πατριαρχείο η Ορθοδοξία θα περιπέσει στη δίνη των εθνικισμών, στην καυχησιολογία του παρελθόντος, στην εσωστρέφεια της αυτάρκειας, στην περιφρόνηση του σύγχρονου κόσμου. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο απέδειξε ότι μπορεί να μετουσιώσσει το παρελθόν σε παρόν, το παρόν σε μέλλον, το χθες και το σήμερα σε αύριο. Και τούτο, γιατί πέρα από τη θεσμική του ιδιότητα είναι φορέας μιάς ανοικτής νοοτροπίας, μιάς καθολικότητος και μιάς ευαισθησίας για τον άνθρωπο κάθε εποχής. Και αυτό αποτελεί την κατ’ άνθρωπον εγγύησιν του μέλλοντός του» (Κόσμου λύτρον, σ. 283).

Αυτήν την παρακαταθήκην εκληροδότησεν εις ημάς ο Πατριάρχης Γεννάδιος, αυτήν φυλάσσει ως κόρην οφθαλμού το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, αγωνιζόμενον να διασώσῃ την Ορθοδοξίαν από την μετατροπήν της εις μίαν «συνομοσπονδίαν» αυτοκεφάλων κρατικών Εκκλησιών. ”

“Μας δίδαξε τον αληθή τρόπο διαλόγου”

Αναφερόμενος στη σημασία που απέδιδε ο Γεννάδιος Σχολάριος στο διάλογο, ο Πατριάρχης σημείωσε:

“Ο Γεννάδιος Σχολάριος μας εδίδαξε τον αληθή τρόπον του διαλόγου. Ούτε ο θεολογικός μινιμαλισμός ούτε ο συγκρητισμός έχουν θέσιν εις τον διαθρησκευτικόν διάλογον. Σήμερον ευρισκόμεθα αντιμέτωποι με την λεγομένην «θρησκευσιολογικήν πρόκλησιν». Ο θρησκευτικώς διαφορετικός δεν ευρίσκεται μακράν ημών, αλλά συνυπάρχονεν, συνεργαζόμεθα, έχομεν καθημερινόν «διάλογον της ζωής» με αυτόν. Δεν υπάρχει εναλλακτική επιλογή απέναντι εις την «δημιουργικήν διαπολιτισμικότητα» και τον ειλικρινή διάλογον, εκτός και αν θεωρήσωμεν αναπόφευκτον την «σύγκρουσιν των πολιτισμών». Σήμερον η αξιοπιστία των θρησκειών κρίνεται από την συμβολήν τους εις τον αγώνα διά την ειρήνην και από την λειτουργίαν των ως δυνάμεων καταλλαγής. Αναμφιβόλως, ο διάλογος των θρησκειών ενισχύει το πνεύμα του διαλόγου και της αλληλεγγύης γενικώτερον.

Οφείλομεν να σημειώσωμεν ότι παρόμοιον πνεύμα επέδειξεν ο Πατριάρχης Γεννάδιος και αναφορικώς προς την σχέσιν Ορθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. «Ανθενωτικός» δύναται να χαρακτηρισθή ο Γεννάδιος μόνον εν αναφορά προς μίαν ψευδεπίγραφον και κίβδηλον «Ένωσιν», η οποία δεν στηρίζεται εις γνήσια εκκλησιολογικά και θεολογικά κριτήρια, αλλά υπηρετεί αλλοτρίας προς την εκκλησιαστικήν ζωήν σκοπιμότητας. Ο Γεννάδιος μας διδάσκει με την στάσιν του αυτήν ότι και σήμερον ο διάλογος της αγάπης και της αληθείας με την

Ρωμαιοκαθολικήν Εκκλησίαν οφείλει να κινήται πέραν ενός ουτοπικού Ενωτισμού και ενός αγόνου Ανθενωτισμού. Εις τον αυθεντικόν διάλογον δεν υπάρχουν χαμένοι. Κίνδυνος δεν είναι ο διάλογος και η ανοικτοσύνη αλλά η άρνησίς των, η άγονος εσωστρέφεια και η φοβική κλειστότης.”

“Έχομεν ανάγκην «νέων Γενναδίων» διά να αντιμετωπίσωμεν τας νέας προκλήσεις”

Κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στη μέριμνα του προκατόχου του για την Παιδεία του Γένους, ο Πατριάρχης υπογράμμισε:

“Και σήμερα έχουμε ανάγκη «νέων Γενναδίων» διά να αντιμετωπίσωμεν τας νέας προκλήσεις εις τον χώρον της παιδείας, αι οποίαι συνδέονται με την διάχυτον αξιολογικήν σύγχυσιν, τον ατομοκεντρισμόν και τον ευδαιμονισμόν, την κυριαρχίαν του οικονομισμού και του επιστημονισμού, των νέων τεχνολογιών και της λογικής των εις την εκπαίδευσιν και εις όλην την ζωήν μας, διά να διασώσωμεν τον Ορθόδοξον πολιτισμόν του προσώπου και της αλληλεγγύης και την ευχαριστιακήν χρήσιν της δημιουργίας. Η Εκκλησία προσφέρει εις την νέαν γενεάν, όπως σημειώνει η Εγκύκλιος της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας (Κρήτη, 2016), «όχι απλώς «βοήθειαν», αλλά την «αλήθειαν» της θεανθρωπίνης καινής εν Χριστώ ζωής» (§ 8), την ενότητα της πίστεως εις τον Θεόν και της αγάπης προς τον πλησίον, και την προοπτικήν της αιωνιότητος.”

Ολοκληρώνοντας την ομιλία του, ο Παναγιώτατος, εξέφρασε την Πατριαρχική ευαρέσκειά του για την έκδοση του πρώτου τόμου, με τη νεοελληνική απόδοση, των συγγραμμάτων του Αγίου Γενναδίου, και συνεχάρη τους συντελεστές του Συνεδρίου.

Για το πλήρες κείμενο της ομιλίας του Παναγιωτάτου [Πατήστε Εδώ](#)

Φωτογραφίες: Νίκος Παπαχρήστου / Οικουμενικό Πατριαρχείο